

Odile Benyahia-Kouider, Christophe Labbé

Det slår gnistor mellan Frankrike och Putin när det gäller kärnkraften

Trots sanktionerna köper Frankrike stora mängder uran från Ryssland

Le Canard Enchaîné, 7 december 2022

Trots kriget i Ukraina har det franska elbolaget EDF sedan början av året köpt anrikat uran från Ryssland för 345 miljoner euro. Affärer med god tillväxt dessutom.

EDF ropar inte ut det från taken, men trots kriget i Ukraina fortsätter de franska kärnkraftverken att drivas med ryskt uran. Och inte bara i liten skala heller! Enligt tullens uppgifter, som ”Le Canard” stoppat näbben i [*Le Canard Enchaîné* betyder Den fjättrade Ankan, ö.a.] har Frankrike nästan tredubblat importen av anrikat ryskt uran de senaste månaderna.

2021 köpte Frankrike 110 ton ryskt uran till en kostnad av 92 miljoner euro. De nio första månaderna i år ökade det till 250 ton till ett pris av 345 miljoner euro (ökade råvarupriser spelar en viss roll där). När Frankrikes 56 kärnkraftverk går för fullt – vilket är långt ifrån fallet idag då 20 av dem står stilla – har EDF behov av 1 030 ton atombränsle om året. Med andra ord har Putin i år försett Frankrike med en tredjedel av detta. *Spassiba*, Vladimir...

Ändå antog Europaparlamentet den 1 mars en resolution, där EU:s medlemsstater uppmanades ”att avbryta allt samarbete med Ryssland på kärnkraftens område”. Men på energisidan går inte mycket som planerat. I augusti infördes mycket riktigt ett embargo på kolet. Men det skulle gå nio månader, ända till den 5 december, för att ryska oljetankers inte längre skulle kunna lossa sin last av bränsle inom EU.

Och ändå är oljekranarna fortfarande inte stängda! Rysk gas fortsätter att värma en del av Europa trots allt vad Macron sagt. Beträffande uranet är det Tyskland, pådrivet av de Gröna som satt Paris under tryck att avbryta sina affärer med Ryssland vad gäller kärnkraft. Och den regering Olaf Scholz leder har så mycket lättare att göra det eftersom Tyskland nu bara har tre verksamma kärnkraftverk.

Men varför är EDF så angeläget om att fortsätta att göra affärer med Ryssland? Helt enkelt för att det är billigare. Den franska gruppen Orano (tidigare Areva) äger den största fabriken i Europa för anrikning och svarar enligt företagets vd Philippe Knoche för 40 procent av det bränsle de franska kärnkraftverken behöver. Men den obestriddige ledaren på den marknaden är och förblir den ryska jätten Rosatom, som tack vare de gigantiska centrifuger man ärvt från sovjettiden kan anrika naturligt uran till lågpris.

Metoden ser ut så här: när mineralen uran väl utvunnits mals den och behandlas för att bilda *yellow cake*. Denna gula kaka omvandlas sedan till hexafluorid av uran och skickas sedan för centrifugering för anrikning, från 3 till 5 procent radioaktivt uran 235.

För att erhålla de 1 030 ton anrikat uran som EDF behöver varje år måste man utvinna det ur ”cirka 8 000 ton naturligt uran, dvs 13-14 procent av produktionen globalt”, säga Jean-Claude Zerbib, medlem av expertgruppen *Global Chance*, som just publicerat en studie över ”Frankrikes försörjning av uran”. Det är Kazakstan, ett land där Ryssland har stort inflytande (trots en hel del motsättningar om kriget i Ukraina), som förser EDF med 43 procent naturligt uran. Som därefter vidarebefordras till Ryssland för anrikning.

Jordens till ytan största land kontrollerar i själva verket 40 procent av den internationella marknaden för behandling av uran och 46 procent av anrikningen. Allt enligt de senaste uppgifterna från Europeiska atomenergikommissionen (Euratom). Och USA med sina 93

reaktorer är faktiskt än mer beroende än Frankrike av det värdefulla kärnbränsle Moskva levererar.

Ryssland förser oss inte bara med bränsle till lågpris, man tar också hand om en stor del av det joniserade avfallet. Rosatom förfogar över den största anläggningen i världen för upparbetning av avfall från kärnkraftverken. ”En förskräcklig nukleär soptipp”, säger Pauline Boyer på Greenpeace.

Enligt *Global Chance* skickade Orano och EDF vardera 4 084 ton kärnavfall till Ryssland mellan 2000 och 2012 och fick i gengäld 650 ton behandlat och anrikat uran.

Den senaste ryska leveransen av radioaktivt material skedde inte längre tillbaka än den 29 november. Trots alla fagra ord, inte tal om något embargo. Frankrike vill fortsätta att vara en fri elektron kanske?

Översättning: Björn Erik Rosin

Lästips

Marc Endeweld: [Kärnkraften och Ukrainas energimässiga oberoende](#)

Philippe Ricard: [Ramaskri i Kyiv efter Macrons utspel om att ge Ryssland säkerhetsgarantier](#)

Om sanktionerna:

Odile Benyahia-Kouider, Christophe Labbé: [Rysk olja och gas når Europa på raffinerade omvägar](#) (okt. 2022)

Benjamin Bidder, Markus Becker: [Ryssland fattigare och mer efter sin tid. Sanktionerna biter säger bedömare](#). (sept. 2022)

Simon Rico: [Trots kritiken fortsätter EU att förse sig med gas från Azerbajdzjan](#) (okt. 2022)

Nicolas Ruisseau: [Ryssland under sanktionerna: ”Det blir svårare och svårare”](#) (sept. 2022)

[Ryssland: De ekonomiska sanktionerna och Putins ställning](#) (sept. 2022)

[Rysk gasexport stryps, medan väst letar efter andra alternativ](#) (aug. 2022)